

DR. TÓTH GÉZA

Új tanulmányok az Észak-Alföldről

Baranyi Béla – Nagy János (szerk.): Tanulmányok az agrár- és a regionális tudományok köréből az észak-alföldi régióban. Debreceni Egyetem Agrár- és Műszaki Tudományok Centruma – Magyar Tudományos Akadémia Regionális Kutatások Központja, Debrecen, 2009

Új kötet jelent meg a közelmúltban a Magyar Tudományos Akadémia Regionális Kutatások Központja (MTA RKK) és a Debreceni Egyetem Agrár- és Műszaki Tudományok Centruma (DE AMTC) közötti együttműködés keretében. Tanulmányain keresztül az olvasó betekintést nyerhet a két intézmény kutatóinak az agrár- és a regionális tudományok körében elért új kutatási eredményeibe. A könyv három részre oszlik, az első a „Régiófejlesztés kistérségi nézőpontból” címet viseli.

Az első tanulmányban Horváth Gyula professzor, az MTA RKK főigazgatója a fejlesztési autonómia regionális kereteiről ír. Elemzésében taglalja a régiók jövőjéről szóló vitákat, illetve válaszol a regionális autonómia hazai lehetséges jövőképeit.

Baranyi Béla az RKK Debreceni osztályának vezetője és Czeglédy Gergő, a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium főosztályvezető-helyettese a hazai kistérségek előzményeiről és jelenlegi struktúrájáról ír. Írásuk talán leggyakorlatiasabb része a kistérségi társulások pénzügyeiről szól, s ezt a kistérségek jövőjéről szóló gondolatokkal zárják.

Csatári Bálint, az RKK Kecskeméti osztályának vezetője a kistérségek változásait taglalja munkájában. Kiemeli a Területi Statisztika néhai főszerkesztőjének, Kovács Tibornak az úttörő szerepét a kistérségi rendszer kialakításában. Ismerteti a kistérségi rendszer átalakulásának folyamatát, és megfogalmazza a kistérségek működésére vonatkozó fő elvi alapokat, amelyeket a jövőben célszerű lenne figyelembe venni.

Baranyi Béla másik munkájában a határmenti-séggel, határon átnyúló kapcsolatokkal foglalkozik. Megismerkedhetünk a határokon átvívelő együttműködés típusaival, s azok jelentőségével.

Koncz Gábor, az RKK Debreceni osztályának tudományos segédmunkatársa az észak-alföldi régió városainak regionális szerepkörét vizsgálja. Elemzésében átfogó képet ad a régió városhálózatról és

kistérségeiről, az utóbbit különböző típusok szerint csoportosítva.

Balcsók István, az RKK Debreceni osztályának tudományos munkatársa Észak-Alföld munkaerőpiaci helyzetének és folyamatainak legfontosabb összefüggéseit elemzi dolgozatában. Munkájának jelentőségét tovább emeli, hogy a gazdasági válság által felerősített folyamatok összefüggéseire külön is felhívja a figyelmet.

Nagyné Demeter Dóra, az RKK Debreceni osztályának tudományos segédmunkatársa a családi gazdaságok jövedelemtermelését és -felhasználását vizsgálja. Igen érdekes, empirikus kutatásai sok hasznos információt tartalmaznak, amelyeknek összefüggései nagyban befolyásolják a családi gazdaságok jövőképét is.

Papdi József Ákos, a KSH Debreceni Igazgatóságának munkatársa¹, a Debreceni Egyetem PhD-hallgatója a régió ipari parkjainak és vállalkozási övezeteinek gazdasági szerepkörét boncolgatja. Sajnos a recenzor egyetért a szerző azon sarkos véleményével, hogy „a vállalkozási övezetek általában nem oldották meg az adott térségek társadalmi-gazdasági problémáit, ezért nem váltották be a hozzájuk fűzött elvárásokat”.

A kötet második része az „Agrárgazdaság” címet kapta.

Huzsvai László, a Debreceni Egyetem docense a mezőgazdasági növények tápanyag-visszapótlásának alternatív tervezési módszeréről ír munkájában.

Vágyiné Széles Adrienn és Megyes Attila, a Debreceni Egyetem tudományos segédmunkatársai a hazai kukoricatermelés eredményeit értékelik publikációjukban. Felhívják a figyelmet arra, hogy a 2008-as rekordnagyságú termést a hazai piac nem képes felvenni, az export lehetőségei viszont behatároltak, így szükség van versenyképes agrárlogisztikai koncepcióra ebben a vonatkozásban. Bemutatják továbbá a jövő kukoricatermesztésének legfontosabb sarokköveit.

Dövényi-Nagy Tamás, a Debreceni Egyetem ügyvivő szakértője a talajvizsgálati eredmények online dinamikus térképi ábrázolásával kapcsolatos legújabb eredményeit mutatja be. A tanulmány lapunk olvasói körében véleményem szerint külön figyelemre érdemes, mivel olyan dinamikus térképi ábrázolást² mutat be, amely rugalmasan paraméterezhető, látványos és

költséghatékony lehetőséget teremt a térbeli adatok ábrázolására és bemutatására többfelhasználós környezetben.

Sulyok Dénes, a Debreceni Egyetem ügyvivő szakértője és *Rátonyi Tamás*, a Debreceni Egyetem docense a kukorica differenciált tápanyag-visszpótlásának gazdaságossági kérdéseit boncolgatják.

Vágyiné Széles Adrienn másik cikkében a műtrágyázás hatását vizsgálja a kukorica SPAD-érték dinamikájára vegetációs fázisban.

Dobos Attila, a Debreceni Egyetem tudományos munkatársa és *Vig Róbert*, a Debreceni Egyetem predoktora, valamint *Pongrácz Zoltán*, a Syngenta Seeds Kft. kutatási vezetője tollából „A növényállomány heterogenitásának értékeléséről beltenyésztett kukoricavonalon” címmel olvashatunk tanulmányt.

Kormos Zoltán, a KSH tanácsosa, a Debreceni Egyetem PhD-hallgatója az élelmiszeripar ágazatainak észak-alföldi jelentőségéről ír. Megállapításai közül kiemelendőnek tekintjük azt, hogy a termelési, értékesítési és foglalkoztatási tényezők mellett az ágazatnak szerepe lehet a régióban a dinamikus és élhető városhálózat létrehozásában is.

A könyv harmadik része a „Fejlesztés innovációs felsőoktatási és hálózati aspektusai” címet viseli.

Mikita József, a Debreceni Egyetem PhD-hallgatója a regionalitás és az európai kutatási politika összefüggéseiről ad képet az észak-alföldi régióban. A szerző rámutat arra, hogy a fejletlenebb térségek felzárkóztatásában kulcsfontosságú az állami és a közösségi fejlesztéspolitika eszközrendszereinek szerepe, a tudásalapú társadalom megteremtésében pedig az EU kutatási keretprogramja kap különös jelentőséget.

Nagy Csaba, a Pénzügyminisztérium kabinetfőnöke a monetáris politika gyakorlatát elemzi.

Rőfi Mónika, a Debreceni Egyetem Rektori Hivatalának főtitkára a Hajdúböszörményi kistérség fejlesztésében vizsgálja meg a felsőoktatás jelentőségét. Bemutatja a Pedagógiai Főiskolai Karon diplomát szerzett hallgatók körében végzett kérdőíves felmérés eredményeit és a belőlük levont következtetéseket.

Juhász Csaba és *Mocsáriné Fricz Julianna*, a Debreceni Egyetem docense, illetve dékáni hivatalvezetője arról ír, hogyan erősíthető a környezetgazdálkodás és a természetvédelem regionális szerepköre a DE AMTC³ képzési programjában.

Andrew Fieldsend, *Katonáné Kovács Judit*, *Oláh Judit*, valamint *Vasvári Gyula*, a Debreceni Egyetem

tudományos főmunkatársa, egyetemi adjunktusai, illetve szakfordítója a hat szervezetet összefogó Határ Menti Vidékfejlesztési Tanácsadó Központról értekeznek, amelybe egyetemek és a vidékfejlesztés gyakorlati szereplői tartoznak Magyarországról, Romániából és az Egyesült Királyságból. Céljuk a vidéki területek fejlesztésének ösztönzése a helyi szereplőkkel való együttműködés előremozdításával.

Góczi István, az Első Magyar Földgáz- és Energia Kereskedelmi Kft. ügyvezető igazgatója az EU-ban és hazánkban kidolgozott bioüzemanyag-stratégiát veti össze.

Kulcsár Balázs, a Debreceni Egyetem PhD-hallgatója a geotermikus energia mezőgazdasági hasznosításáról értekezik. Munkája zárszavaként felhívja a figyelmet, hogy a helyi megújuló energiarendszerek működését állami eszközökkel, törvényalkotással, támogatási rendszerekkel hatékonyan elő lehet segíteni.

Kovács Kálmán, a BME oktatója, kutatója az intelligens infrastruktúra kialakításáról értekezik. Bemutatja az infokommunikációs technológia és a közlekedés kapcsolatát, illetve a térinformatika jelentőségét az intelligens közlekedés szolgáltatásában.

Végül a zárótanulmányban *Micskei Péter*, a Debreceni Egyetem PhD-hallgatója a klaszteralapú vidékfejlesztésről ír. Ennek jelentőségét véleménye szerint az adja, hogy képes integrálni mindazokat a tényezőket, amelyek a mezőgazdaság számára nélkülözhetetlenek a fenntartható fejlődés elősegítésére.

A változatos és igényes munka széles körben tarthat igényt a szakavatott és az érdeklődő olvasók figyelmére.

1 2009. szeptember 1. óta osztályvezetője.

2 A 4. ábra háromdimenziós oszlopdiagramja olyan sokatmondó és szép, hogy a Területi Statisztika szívesen kérné kölcsön megújuló borítójához. Az úrból fényképezett mezőgazdasági terület parcelláiból felhőkarcolóként emelkednek ki a relatív foszfor-heterogenitási szintek. – A szerk.

3 A mozaikszót tartalmazó tanulmány cím alapján engedtecsk meg a szerkesztőnek, hogy szóvá tegye: a könyvben az *észak-alföldi régió* kifejezést négyféleképpen írták le, amelyek közül a belső címlapon lévő változat legalább kiküszöböli a kis- és nagybetűk problémáját. Nem úgy a *Többcélű Kistérségi Társulások* kifejezés, amely nagy kezdőbetűvel túl angolos, az *European Commission*, *Brussel* pedig a hiányzó betűk miatt nem eléggé angolos – M. L.